

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **V. K.**, zastúpenej JUDr. **A. K.**, proti žalovaným **1/ A.. T.**, **2/ A. T.**, oboch zastúpených JUDr. **M.** **S.**,
o odstránenie časti strechy a zdržanie sa zásahov do vlastníckeho práva žalobkyne, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp.zn. 7 C 83/2006, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 23. februára 2010, sp.zn. 8 Co 196/2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 23. februára 2010, sp.zn. 8 Co 196/2009 v napadnutej časti vo výrokoch, ktorými potvrdil zamietajúce výroky rozsudku súdu prvého stupňa, **z r u š u j e** a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Čadca rozsudkom z 23. apríla 2009, č.k. 7 C 83/2006-190 rozhodol, že 1/ je daný základ nároku žalobkyne voči žalovaným 1/ a 2/ na úpravu práv k neoprávnenej stavbe - časti presahujúcej strechy o výmere 2,7 m² rodinného domu súp. č. 753 vo vlastníctve žalovaných 1/ a 2/, zriadenej na pozemku žalobkyne parc. C-KN č. 23 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 361 m² kat. úz. R.zriadením vecného bremena za náhradu. Žalobu v časti 2/, aby žalovaní 1/ a 2/ boli povinní na časť strechy svojho rodinného domu súp. č. 753 namontovať zachytávače snehu, a to zo strany, ktorá susedí s parcelou žalobkyne C-KN č. 23 kat. úz. R. v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku, zamietol; žalobu v časti 3/, aby žalovaní 1/, 2/ boli povinní vymeniť vo vikierových oknách priehľadné sklo za sklobetónové nepriehľadné bez možnosti otvárania, a to do 15 dní od právoplatnosti rozsudku zamietol; žalobu v časti 4/, aby žalovaní 1/ a 2/ boli povinní zdržať sa neoprávnených zásahov do vlastníckeho práva žalobkyne, a to vstupovaním

a voľným pohybom po parc. C-KN č. 23 kat. úz. R.zamietol. Zároveň rozhodol, že o trovách konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Z hľadiska účelnosti rozhodol o prvom uplatnenom nároku medzitémym rozsudkom a subsumoval ho pod ustanovenie § 135c ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, t.j. ako usporiadanie práv k neoprávnenej stavbe zriadenej na cudzom pozemku. Vykonaným znaleckým dokazovaním mal za preukázané, že na pozemok žalobkyne zasahuje časť strechy rodinného domu č. 753 žalovaných, ostatná časť stavby v súlade s právom je zriadená na pozemku žalovaných. Mal za to, že odstránenie časti strechy by nebolo v danom prípade účelné s prihliadnutím na dobromyseľnosť žalovaných, ako aj s prihliadnutím na malú závažnosť ujmy, ktorú presahovanie spôsobuje žalobkyňi a takýto výkon práva podľa názoru súdu by odporoval dobrým mravom, preto nerozhodol o odstránení časti neoprávnenej stavby. Za najpriateľšie riešenie v danej situácii považoval zriadenie vecného bremena za náhradu v prospech žalovaných 1/, 2/. Považoval za potrebné zabezpečiť v súdnom konaní vyhotovenie geometrického plánu, preto z hľadiska účelnosti rozhodol medzitémym rozsudkom o základe nároku. O druhom uplatnenom návrhu žalobkyne, ktorým žiadala, aby bola uložená žalovaným 1/, 2/ povinnosť na časť strechy svojho rodinného domu č. 753 namontovať zachytávače snehu, a to zo strany, ktorá susedí s jej prac. C-KN č. 23 kat. úz. R.žalobu zamietol s konštatovaním, že žalobkyňi nie je možné poskytnúť ochranu, ktorej sa domáha, lebo tejto sa domáhala ako ochrany svojho vlastníctva v zmysle § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V tomto prípade súd môže uložiť tomu, kto neoprávnene zasahuje do vlastníckeho práva, aby sa týchto zásahov zdržal. Nie je možné ukladať iné povinnosti než tie, ktoré smerujú k odstráneniu neoprávnených zásahov do práv vlastníka. Povinnosť niečo konať, teda umiestniť zachytávače snehu na strechu svojho domu, možno uložiť v rámci ochrany poskytovanej podľa ustanovenia § 417 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V tomto prípade však posudzovanému nároku žalobkyne z hľadiska aplikácie ustanovenia § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka nie je možné poskytnúť ochranu, lebo nejde o opatrenie vhodné a primerané k odvráteniu hroziacej vážnej škody. Mal za to, že v danom prípade žalobkyňa nepredložila také dôkazy súdu, z ktorých by mohol vyvodiť záver, že padaním snehu na jej pozemok jej hrozí vážna škoda. Konštatoval, že naopak žalobkyňa sama prispela svojím správaním k tomu, že takýto stav padania snehu zo strechy žalovaných na jej pozemok pretrváva. Tretím uplatneným nárokom, ktorým sa žalobkyňa domáhala uloženia povinnosti žalovaným 1/ a 2/ vymeniť vo vikierových oknách priehľadné sklo za sklo sklobetónové nepriehľadné, bez možnosti otvárania majúca za to, že žalovaní pohľadom cez svoje okná rušia jej súkromie tým, že vidia do miestnosti v dome žalobkyne, pozorujú ju pri bežných

činnostiach a nahliadajú jej do dvora. Tento návrh považoval za šikanózný, odporujúci rozumnému usporiadaniu vzťahov medzi účastníkmi. Navyše nemal za preukázané, že by žalovaní, nad mieru primeranú pomerom, obťažovali žalobkyňu pohľadom z vikierových okien, preto žalobu z toho dôvodu zamietol. Štvrtý uplatnený nárok žalobkyne, aby súd uložil žalovaným povinnosť zdržať sa neoprávnených zásahov do jej vlastníckeho práva vstupovaním a voľným pohybom po parc. C-KN č. 23 kat. úz. R. ako nedôvodný zamietol z toho dôvodu, že žalobkyňa nepreukázala, že by žalovaní 1/ a 2/ bez oprávnenia vstupovali na jej pozemok parc. C-KN č. 23 kat. úz. R. teraz alebo v minulosti. O trovách konania rozhodol súd v súlade s ustanovením § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku s tým, že o trovách konania bude rozhodnuté po právoplatnosti vo veci samej.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 23. februára 2010, sp.zn. 8 Co 196/2009 medzitýmny a čiastočný rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým rozhodol, že je daný základ nároku žalobkyne voči žalovaným 1/ a 2/ na úpravu práv k neoprávnenej stavbe - časti presahujúcej strechy o výmere 2,7 m² rodinného domu súp. č. 753 vo vlastníctve žalovaných 1/ a 2/, zriadenej na pozemku žalobkyne parc. C-KN č. 23 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 361 m², kat. úz. R., zriadením vecného bremena za náhradu, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku 2/, ktorým žalobu v časti, aby žalovaní 1/ a 2/ boli povinní na časť strechy svojho rodinného domu súp. č. 753 namontovať zachytávače snehu, a to zo strany, ktorá susedí s parcelou žalobkyne C-KN č. 23 kat. úz. R. v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku zamietol; vo výroku 3/, ktorým žalobu v časti, aby žalovaní 1/ a 2/ boli povinní vymeniť vo vikierových oknách priehľadné sklo za sklobetónové nepriehľadné bez možnosti otvárania, a to do 15 dní od právoplatnosti rozsudku zamietol; vo výroku 4/, ktorým žalobu v časti, aby žalovaní 1/ a 2/ boli povinní zdržať sa neoprávnených zásahov do vlastníckeho práva žalobkyne, a to vstupovaním a voľným pohybom po parc. C-KN č. 23 kat. úz. R. zamietol - potvrdil. Doplnil dokazovanie, a to ohliadkou na mieste samom a oboznámením sa so spisovým materiálom spisu Okresného súdu Čadca sp.zn. 7 C 83/2006. Mal za to, že odvolanie žalobkyne, ktoré sa týkalo prvého výroku medzitýmneho a čiastočného rozsudku súdu prvého stupňa, je dôvodné. Konštatoval, že súd prvého stupňa, pokiaľ sa týkalo tohto uplatneného nároku, vec nesprávne právne posúdil. Na daný prípad aplikoval ustanovenie § 135 Občianskeho zákonníka, čo jednoznačne bolo v rozpore so zisteným skutkovým stavom vo veci. Mal za preukázané, že žalovaní 1/ a 2/ nezriadili stavbu na cudzom pozemku, lebo žalovaní dom č. 753 majú postavený na pozemku parc. C-KN č. 21, kat. úz. R., ktorý je v ich vlastníctve.

Z uvedeného dôvodu nie je možné na danú vec aplikovať ustanovenie § 135c Občianskeho zákonníka. Pre tento dôvod odvolací súd zrušil tento výrok rozsudku súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Čo sa týka druhého nároku žalobkyne, ktorým sa domáhala uloženia povinnosti žalovaným 1/ a 2/ namontovať zachytávače snehu na dome žalovaných č. 753 v kat. úz. Raková zo strany jej pozemku C-KN č. 23 kat. úz. R., ktorý súd prvého stupňa zamietol, stotožnil sa s rozhodnutím prvostupňového súdu a s jeho odôvodnením. Konštatoval, že správne súd prvého stupňa v tomto smere poukázal na ustanovenie § 417 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, avšak v danom prípade žalobkyňa, ktorá v konaní mala dôkazné bremeno tvrdenia, nepreukázala, že by padaním snehu na jej pozemok jej hrozila vážna škoda, preto mal za to, že súd prvého stupňa postupoval správne, pokiaľ ho zamietol. Stotožnil sa aj s tretím výrokom rozsudku prvostupňového súdu, ktorým bol zamietnutý návrh žalobkyne, aby súd uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť vymeniť vo vikierových oknách domu č. 753 priehľadné sklá za sklobetónové nepriehľadné, bez možnosti uzatvárania, pričom skutočnosti, ktoré v návrhu žalobkyňa v súvislosti s týmto nárokom tvrdila, preukázané neboli. Taktiež považoval tento návrh žalobkyne voči žalovaným 1/ a 2/ za šikanózný. Ohliadkou na mieste samom nemal za preukázané tvrdenia uvádzané žalobkyňou v návrhu. Odvolací súd v súlade s odôvodnením rozsudku prvostupňového súdu poukázal na to, že ochranu tzv. imisií pohľadom, môže súd poskytnúť v rámci ochrany susedských práv vtedy, ak by sused daným zásahom bol obťažovaný nad mieru primeranú pomerom. Takýto zásah ale v danom prípade preukázaný nebol. Aj o nároku žalobkyne, ktorým sa žalobkyňa domáhala uloženia povinnosti žalovaným 1/ a 2/ zdržať sa neoprávnených zásahov do svojho vlastníckeho práva, a to vstupovaním a voľným pohybom po parc. C-KN č. 23 kat. úz. R., ktorý bol prvostupňovým súdom zamietnutý, mal za to, že v konaní nebolo preukázané, že by žalovaní sa po pozemku žalobkyne voľne pohybovali alebo na tento pozemok vstupovali. Rozsudok v napadnutom výroku potvrdil ako vecne správny.

Proti rozsudku odvolacieho súdu vo výrokoch, ktorými bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, podala dovolanie žalobkyňa. Dovolanie odôvodnila tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v ustanovení § 237 písm. f) O.s.p., ako aj k vadám v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b) a c) O.s.p. Uviedla, že súd znemožnil realizáciu jej procesných práv tým, že nevykonával ňou navrhnuté dôkazy, nevychádzal z dôkazov ňou predložených, že dôkazy nesprávne vyhodnotil, čím je odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O.s.p. Rozsudok odvolacieho súdu označila za zmätočný, pretože svojím návrhom sa domáhala ochrany pred hroziacou škodu na jej zdraví, ktorá jej hrozí nárazovým zosuvom

zo strechy žalovaných, nie padaním snehu, ako to uviedol odvolací súd. Z toho dôvodu namietala, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnemu skutkovému zisteniu, keď nárazový zosuv snehu posudzoval ako padanie snehu, a teda že ide o vadu konania, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b) O.s.p. Ďalej namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), konkrétne v tom, že súdy nižších stupňov v časti nároku, ktorým sa domáhala určenia povinnosti žalovaným 1/ a 2/ namontovať na časť strechy svojho rodinného domu zachytávače snehu, mali postupovať podľa ustanovenia § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka a uložiť žalovaným vykonať opatrenia, aby nedošlo k vážnej ujme na zdraví. Nesprávne právne posúdenie veci podľa názoru dovolateľky spočívalo aj v tom, že v časti návrhu, ktorým sa domáhala, aby žalovaní 1/ a 2/ boli povinní zdržať sa neoprávnených zásahov do vlastníckeho práva žalobkyne, a to vstupovaním a voľným pohybom po parcele C-KN 23, kat. úz. R., súd nesprávne aplikoval ustanovenie § 127 ods. 3 Občianskeho zákonníka, namiesto § 126 Občianskeho zákonníka. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaní 1/ a 2/ navrhli, aby dovolací súd dovolanie odmietol a zároveň žiadali priznať náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo

ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods.1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, ktoré zistenie by viedlo k záveru, že dovolanie je prípustné bez ohľadu na procesnú formu rozhodnutia odvolacieho súdu a spôsob jeho rozhodnutia, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, či o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným).

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v konaní napadnutom dovolaním došlo k vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., zakladajúcej prípustnosť a dôvodnosť dovolania, t.j. že odvolací súd svojim postupom odňal žalobkyni možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu,

3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci ide.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. (účinného od 15. októbra 2008) na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Z citovaného zákonného ustanovenia je zrejmé, že odvolací súd musí v prípade prejednávania odvolania týkajúceho sa veci samej, nariadiť pojednávanie, ak dokazovanie vykonané pred súdom prvého stupňa opakuje alebo ak sám dokazovanie dopĺňa. Účelom tohto ustanovenia je zabezpečiť účastníkom konania právo na spravodlivý proces, najmä umožniť im realizáciu práva vyplývajúceho z ustanovenia § 123 O.s.p., t.j. práva vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali. Ak preto odvolací súd v priebehu odvolacieho konania doplní dokazovanie bez toho, aby nariadil pojednávanie a účastníkom umožnil vyjadriť sa k týmto novým dôkazom, odníme im možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd poznamenáva, že súdna prax zastávala obdobné stanovisko už aj pred účinnosťou novely Občianskeho súdneho poriadku vykonanej zákonom č. 384/2008 Z.z. (porovnaj rozsudok NS SR sp.zn. 5 Cdo 147/01 uverejnený v časopise Zo súdnej praxe č. 4/2002).

V posudzovanej veci z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že odvolací súd v priebehu odvolacieho konania doplnil dokazovanie vykonaním ohliadky na mieste samom. Odvolací

súd bol preto povinný na prejednanie odvolania nariadiť pojednávanie a tým umožniť účastníkom konania vyjadriť sa k tomuto novému dôkazu. Keďže odvolací súd v danej veci takto nepostupoval a pojednávanie na prejednanie odvolania nenariadil, konal v rozpore s ustanovením § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p. Týmto nesprávnym postupom odňal žalobkyni možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd rozhodnutie v dovolaní napadnutej časti vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami žalobkyne uvedenými v dovolaní.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 O.s.p. v napadnutej časti zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 1. júla 2011

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová

